

Přehled české činnosti v Dobré Vodě

1. strana

Dobrá Voda do r. 1903 se Suchým Vrbným, Pucherkou patřila k politické a též katastrální obci Mladý. Roku 1883 čítala 294 obyv., z toho 204 Češi, 90 Němců, r. 1890 313 obyvatel. 213 Češi, 100 Němců, r. 1900 335 obyv. z toho 202 č., 133n., 1910 již 666 obyvatel, z toho 444 č. a 222 n., 1920 735 obyvatel, z toho 649 č. a 86 n. (Pucherka-nyní Pohůrka) r. 1883 246 ob., 75 č., 171 n., 1890 273 ob. 67 č. 170 n. Suché Vrbné 1883 213 obyvatel, z toho 117 č., 96 n., r 1890: 428 obyvatel, z toho 275 č., 153 n. dle souhr. sčítání.

Obyvatelstvo bylo a jest až na malé výjimky dělnické, zaměstnanci závodů v Čes. Budějovicích, nyní též značná část železničáři. Rolníků samostatných, jako v jiných vesnicích nebylo a není. Průmyslových nebo jiných závodů zde není; pouze padají na váhu hostince 6, a to z důvodu, že D.V. jest výletní místo, živě navštěvované. Každý domek má zde zahrádku a asi při polovině domků 1-2-3 strychy (strych nebo korec nebo měrice = 2837 m²) pozemků. Vždyť úhrnná plocha Dobré Vody u Českých Budějovic (tehdy) činí 66 ha, 1 a, 64 m², z toho 33 ha polí, 10 ha luk, 7,8 ha zahrad, 7,58 ha lesa (ale cizích majitelů; obce S. Vrbného, kostela dobrovodského.) 0,14 ha rybníček; ostatní zastavená plocha a cesty. Obec mimo malou „obecní chalupu“ co chudobinec nemá jmění žádného. Majetkové poměry obyvatelstva v poměru dle národnosti byly pak tyto:

2. strana

Do roku 1891 bylo v D. Vodě kromě veřejných budov (3) 41 domů, z nichž 10 mělo majitele Čechy. R. 1900 bylo již 45, z nichž 19 českých. Za takových poměrů byly národnostní poměry práva Čechů ubohé; neměliť Čechové kromě placení daní a dávek žádných práv, veškeré jednání v obci bylo německé, vyhlášky, vyřízení atd.; nebylo české školy o jejíž zřízení veden prudký boj. Češi byli zastrašováni: Ty jsi Čech, to ti bude škodit, musíš držet s námi! A mnozí drželi, byli renegáti. S povolením zábavy, schůzí, stavby atd. byly velké milosti. Tyto poměry zaviněny tím, že neměli Češi žádného zastoupení v obecní správě a nebylo lze je tak snadno získati. Byloť v celé politické obci (Mladý, Pucherka, S. Vrbné, D. Voda)

v I. sboru 18 voličů,	z těch	4 Češi
v II. sboru 42 voličů,	z těch	7 Čechů
v III. sboru 180 voličů,	z těch	75 „

Doma i veřejně mluvívalo se většinou německy. Velikou zásluhu a to nehynoucí, o založení české školy a udržování českého živlu má tehdejší farář zdejší, potom kanovník v Českých Budějovicích P. František Zachar, jehož podobizna je v české škole; byl to muž pro českou věc nadšený, obětavý, který pro svou vlasteneckou činnost trpěl mnohá příkoří jak od Němců, tak od biskupa Schönborna a nepřítelů vlády. Když biskup Schönborn na přání Němců nařídil P. Zacharovi, aby šel na jinou faru, odpověděl mu P. Zachar, že půjde, ale aby biskup převzal jeho úkol na Dobré Vodě a postaral se Čechům o českou školu. Když to biskup hněvivě odmítl, řekl Zachar: Tak já z Dobré Vody také nepůjdu. A nešel, až úkol dokonán! O boji s českou školou je kapitola sama pro sebe.

3. strana

P. Zachar, když bylo pro českou věc třeba peněz, a nebylo jich, prodal jedinou svou krávu, a peníze ty za ni utržené obětoval! Za účelem zřízení české školy založen přičiněním faráře P. Zachara a JUDr. Augusta Zátky (do jeho sodovkárny se z Dobré Vody od kapličky dovážela koňskými povozy pramenitá voda) a Dr. Hromady spolek Dobrovodská Matice, jenž po založení školy po dvojím rozhodnutí Nejvyššího správního dvoru r. 1891 se rozešel, peníze ku účelu svému sebraných použito bylo tak, že zaplacen poplatek, připadající na ty Čechy, kteří v boji o českou školu zachovali věrnost. Za zbytek koupeny školní potřeby dítkám. Založením místního odboru Nár. Jednoty Pošumavské r. 1885 spjat byl život Čechů těsně s činností spolku. Členy jeho byl každý, toho času, a občané ze S. Vrbného, Pohůrky, Srubce, Třebotovic a Kališť byly nejen členy, ale i funkcionáři spolku, zvláště činný byl J. Štindl, rolník a starosta Srubce, proto působnost NJP sahala i do oněch obcí. Zajímavost jest, že první schůze a zábavy Matice dobrovodské a Nár. Jedn. Poš. konány v hostinci německém (Schopenhauerů), kdežto německé spolky měly schůze u Čecha (nyní u Lva). Teprve později podařilo se Němce vytlačit z českého hostince. Později v S. Vrbném, Srubci a Třebotovicích založeny odbory NJP samostatné. Té doby měli Němci zde dva spolky: Schulverein a Bömerwaldbund, které pilně pracovaly a mohu říci, že švaly proti Čechům (neberte české čeledi, děti české do německé školy, neprodávejte Čechům majetek, neberte jich do bytu! atd. Řečníci: Leimbiegler, Taschek, Leonard Kaiser – zdejší učitel Jakub Kaiser zván.....Urputným nepřítelem Čechů byl starosta Jan Schneider (zemřel r. 1913).

4. strana

Založením české školy r. 1891 přibýlo Čechům pracovníků. Škola byla dvoutrídni (136 dítek). Činnost NJP byla ve všech směrech čilá a vydatná a přinesla žádoucí úspěch. Zvláště nesla se ku sesílení českého živlu a to nejen početně, ale hlavně hospodářsky. K seslabení Němců boj kolem jich živností a převedením do českých rukou práce se dařila. (Do roku 1912 převedeno 18 něm. realit do českých rukou). Když Čechové viděli, že ve svazku obce Mladý nedomohou se práv a zastoupení, naléhali, aby obec Dobrá Voda stala se samostatnou, což se stalo r. 1903, a tu poprvé dostalo se jim zastoupení, dobovše většinou jednoho hlasu III. Sboru. (18 hlasy proti 17). Tento sbor zůstal pak v moci Čechů i v následních volbách r. 1909 (r. 1906 vyloženy volební listiny, r. 1909 po

reklamacích teprve se volilo). Od té doby byl postup Čechů viditelný, nezadržitelný, ač Němci ku záchraně vlády v obci jmenováním 7 čestných občanů hleděli zachrániti I. Sbor, který převedením německých majetků do českých rukou stal se Českým. Rovněž Němci připisováním části majetku manželkám, dítkám rozmnožovali voliče své, aby zachránili državu. Nejtěžší práce byla o II. Sbor, který jako všude ve smíšených obcích tvoří hlavně německý kádr. S naší strany pracováno též neúnavně, plánovitě. Každý Čech měl v krvi snažení naše, agitoval, přiváděl známé, aby se zde usadili, nakupovali (kvůli hlasům). Ovšem musel se našim opatření úvěr, finanční podpory jiné, zaměstnání atd. Tak podařilo se nám do r. 1912 dostati 18 německých realit do čes. rukou, zvláště boj o realitu č. 21 byl tuhý. Rovněž kupvali naši i louky v katastru Dubičanském, aby posílana tam česká posice, a vždy do jednoho dostavili se k tamním obecním volbám a pomohli Čechům v Dubičném k vítězství.(17 hlasů). Když Němec parceloval pole, opatřili jsme na vše ihned kupce, a financovali pomocí záložny českobudějovické.

5. *Strana.*

Touto akcí získali a zřídili 28 nových domů a voličů. Pracováno, jak vidno, plánovitě, odhodlaně. Českého majetku, českých živnostníků (fezník, hostinský, krejčí, kupci, atd.) přibývalo a hmotně všichni sílili. Tím i posilována česká škola, které přibývalo tříd, učitelů a pracovníků; škola rostla tak, že měla do r. 1912 již 9 tříd, a postupně s dítkami v S. Vrbném a okolím až na 15 tříd, r. 1922 16 tříd!

O postupu české věci svědčí tento přehled: V roce 1903 mělo volební právo 72 obyvatel (jen muži!), z toho 31 byli Češi, v roce 1909 85 obyvatel, z toho 40 Češi a v roce 1912 178 obyvatel, z toho 113 Češi.

Majetkově: r. 1891 bylo bez veřejných budov v D. Vodě 41 čísel, z toho 10 český majetek, v r. 1900 45 čísel, z toho 19 český majetek, 1912 73 čísel, z toho 43 českých, 1920 88 čísel, z toho 61 českých, 1927 101 čísel, z toho již 82 českých. Mimo to živnostnictvo až na dva případy nyní vše české.

6. *Strana.*

Do roku 1910 pracoval odbor NJP samostatně, bez odboru NJP v Č. Budějovicích. Teprve od té doby činnost naše spojena s činností budějovickou. Vzpomenouti sluší vděčně činnosti p. Rudolfa Fošenbauera, kterýž D. Vodě značně pomáhal. Zato nebezpečím české věci bylo znovuotevření stříbrných dolů v Hůrách, Hodějovicích a zlatých dolů v Dobré Vodě od r. 1894 říšskoněmeckou společností. Ředitelství dolů bylo v Dobré Vodě v čísle 33. Prvním ředitelem byl Václav Miksch (z Litoměřc, zarytý Němec, paní byla Všetečková z Prahy), nepřítel všeho českého; přijímal do práce říšskoněmecké dělníky a zřizence, horníky pouze Němce od Stříbra a Falknova(Sokolov). Čecha pouze z nouze a ten musel posílat dítky do německé školy. Měl velkolepé plány; skoupit české domy, postavit veliký dům pro německé horníky, poněmčovat. Musel však odejít a po něm byl ředitelem Říšskoněmec z Dortmundu, Kluse; ten pokračoval, ale trochu mírněji. Pro nesváry ve společnosti odešel, pak stal se opět Říšskoněmec Hauser, který však již byl mírný; přibíral Čechy, také pasivností podniku činnost přestávala, až podnik zvláště po válce špatnou valutou marky zanikl. Německé rodiny zde zůstaly. Dva úředníci podniku odešli do Westenovy továrny a tam bydlí. Hauser též ale držel víc s Čechy než s Němci, doly jsou jeho. Sám chodí co dělník do Westenky, má bídu. Do D. Vody zasahovala i činnost Fodermazera, který na dráhu přijímal pouze Němce, na D. Vodě se usazovali Němci ze Šumavy; nyní zde zbyly 3 rodiny německých železničářů. Českou činnost podlamovala r. 1908 založená organizace sociálně demokratická, internacionála, která majíc většinu českou, ale vedení německé, pořádala schůze štvavé proti české činnosti, zábavy ve prospěch německé školy atd. Čeští sociál. demokraté se neúčastnili české věci, vystoupili z NJP,- mimo to pořádány truczábavy v den, kdy NJP konala české – aby znemožněna byla účast na české věci.

7. *strana.*

Na zakročení české konečně jednou darovala tato organizace ve prospěch české školy 45 Kč; pak ale je žádala zpět, ale nebyly vydány. Konečně kolem r. 1911 se organizace ta rozpadla a byl pokoj. Ale zase nastal mezi Čechy samotnými r. 1912-13 rozkol, rozkladnou činností pana učitele Busty, tak, že český řídicí učitel V. Macháček z NJP vystoupil, když u odboru NJP v Č. Budějovicích nenašel zastání. **Záložna.** Roku 1908 založena v Dobré Vodě Záložna pro Dobrou Vodu a okolí, ale ta r. 1911 zanikla, nemajíc důvěry, an byla založena k opatření úvěru spekulantovi Padrtovi Fr. **Poštovna.** R. 1911 zřízena poštovna, a podařilo se tuto dostati do českých rukou, a zmařití udělení jí Němcům. První správkyně její byla pí M. Hamplová, manželka českého učitele. **Kampelička.** Téhož roku založena byla Kampelička ku posílení českého živlu. Tato za vedení učitele p. Václava Hampla prospívá, a má do 31/12 1926 1, 202. 961 K vkladů.; svému účelu vyhovuje, a mají zdejší Čechové dobrou finanční oporu. Německá škola přílivem horníků a něm. železničářů rovněž vzrůstala, stala se z dvoutřídky až čtyřtřídkou s pobočkou. Rozšiřování její dělo se úsilím inspektora Špačka, aby udržela něm. šk. krok s českou školou, ač některé třídy byly „umělé“, což říd. učitel V. Macháček panu inspektorovi Špačkovi v kanceláři okr. šk. rady při revisi katalogů, aby znemožněno bylo rozšíření české školy, při vzniklé kontraversi před ostatními členy okr. šk. rady do očí vytkl, a ten to uznati musel.

8. *strana.*

Ježto ve školní budově (české) bylo místo pouze pro tři třídy, v německé pak jen pro dvě, byly ostatní třídy umístěny v soukromých domech a pak později též v Suchém Vrbném. **Přechod vlády v obci do českých rukou.** Usilovnou českou prací rostla česká síla, německá přes vše namáhání ochabovala, takže r. 1912 docílen kompromis. Němci vidouce českou přesilu vydali bez boje obec, tak došlo dne 14. prosince 1912 k volbám, jichž

se Němci nesúčastnili: Češi dostavili se do jednoho. Také dva Němci si zavolali s námi. Následkem kompromisu ponechány Němcům ze 12 členů výboru dva členové. Kompromis sjednán na Dobré Vodě ve vile něm. poslance Fr. Reitterera, který se za kompromis přimlouval. Za Čechy jednal s ostatními Čechy p. Fošenbauer. Prvním starostou Českým byl p. Bartoloměj Kloufar, žel. podúředník v.v., obecním písařem Václav Macháček, řídicí učitel. Urovnáno nyní obecní hospodářství, zavedeno české úřadování. Zajímavost, že okresní výbor Čbudějovický ihned po oznámení českého úřadování zasílal nám vše pouze české; ale veliká potíž byla s okresním hejtmanstvím; stále a stále posíláno nám většinou německé, málo české přes všechny urgencye. Tím si obecní tajemník udělal špatné oko u okresního hejtmána, což ve válce pak mohlo být osudné, chtěl též po pohrůzce, že německé přípisy budou vráceny, vzítí řídicího učitele do disciplinárního vyšetřování-ale nemohl, selhalo mu. Jest němčina nezmar, kterého nebylo možno se zbavit. Do tohoto období předválečného nutno uvést i jména činovníků českých a vlastenců: R. 1904 založil zdejší

9. strana

občan Josef Vávra umíraje, nadaci pro chudé dívky české školy v obnosu 300 Kč na zakoupení knih, sešitů, atd. Velmi činní byli pan Josef Bačalka, který při všech činnostech NJP horlivě pomáhal. Velikou zásluhu v českou věc má též p. Jan Mikeš, dozorce tabákové továrny, který nejen sám pracoval při všech podnicích NJP, ale i hmotně je podporoval, umísťoval naše lidi v továrně, ano i v srbském zajetí pamatoval na NJP, a poslal na vánoční nadílku příspěvek! Rovněž i učitelstvo v Dobré Vodě usedlé, až na malé výjimky pracovalo. Ze zařízení NJP dlužno připomenouti: Polévkový ústav pro dívky české školy, pro nějž p. Mikeš obstarával podporu od tabákové továrny. Čítárna, která však za války zavřena. Knihovna odboru po válce předána obci. Mimoto obstarávány stromky ovocné, zakoupeny luční brány. Intervenováno vždy při sčítání lidu atd. Konány přednášky, zábavy. Z Němců byli nejagilnější protivníci Jan Schneider, starosta, který však za to finančně upadal, a po převzetí starostenství shledány deficity jak v obcích, tak i ve školních účtech, jichž byl nepřítelem. Místní školní rada česká měla většinu německou; zde bylo postavení českého řídicího učitele obtížné. Ten stav trval do r. 1912; potom byla většina česká.

10. Strana

Ve válce. Za války činnost česká přerušena. Muži byli většinou na vojně, staráno se hlavně o aprovisaci, neboť na DVodě je málo pozemků. Kroužek Čechů scházival se v Emausích, zde si upřímně hovořili; ale byli udáni, četnictvem stopováni, pak scházeli se v hostinci u p. Papeže, tam byli i více kryti, ale přec stopováni. Rovněž bylo udáno, že Češi odcházejí z kostela, nevyčkávají hry a zpěvu rakouské hymny. Proto při „velké“ hlídali četníci, aby zjistili, kdo je neloyální a utíká před hymnou. Říkali jsme posměšně místo „Velká mše“ „Četnická“. Též syn učitele p. V. Peyrka V. Peyrek ml. byl udán pro výrok, že Habsburkové od nastoupení na trůn český neudělali národu českému nic dobrého. Byl zatčen a odsouzen na 8 měsíců do vězení. Trest odseděl v Praze a v Chebu. Zajímavost je, když četníci na „četnické“ mši intervenovali, zjistili že první ze mše utíkali – němečtí učitelé! ač udavačem byl Fr. Mazer, německý učitel a poručík (padl na italské frontě). Následkem toho přestalo hlídání – německým učitelům se nestalo nic. **Válečné půjčky.** O Válečné půjčky jsme se mnoho nestarali. Učitelstvo sebralo málo, téměř nic. Z Dobré Vody upsáno nepatrně přičiněním učitelstva. Též z okolí nic. Obec z přinucení upsala toliko 100 K. Za to Němečtí rolníci v okolí upisovali dosti, rovněž i Němci v D.Vodě – až na německého řídicího Jak. Kaisra a majitele domu se zahradou a polem, který teprv na hrozby inspektora

11. strana

Špačka musel upsati sumu 4000 K, kterou pak zůstal dlužen. Jinak většina Němců byla nadšena pro válku a např. něm. učitel Vojt. Farka vzkázal čes. říd. učitelům, že bude se rád učit a mluvit německy; dcera říd. učitele ve výslužbě Třebína rozhlašovala, že se budou Čechům ty české jazyky řezat. Rozumí se, že při vítězství centrálních států vyvěšovány horlivě prapory; byli nadšeni. Zase naopak při porážce zase Češi zdvihali hlavy a smáli se, Němci chodili schlíple. V S. Vrbném byla umístěna v obecním domě 1 třída české naší školy. V témže domě si strojili Němci místnost pro třídu německou. Ale na popud inspektora Špačka, který řekl, že na „žádný pád nepřipustí tu hanbu, aby německá škola byla s českou pod jednou střešou“, žádala německá správa obce, aby řídicí učitel vystěhoval tu třídu českou, jinak že ji vyhážou. Když pak český říd. učitel v audienci u místodržitelského rady p. Hýbla co předsedy okr. šk. rady žádal o ochranu školy, tento pán vmetl mu do tváře před inspektorem p. Bartušskou urážku, že štve lid, že je štváč, a když se říd. ohradil, že mu křivdí, a že proto nepřišel, nýbrž přišel žádat za ochranu školy, pohrozil mu okamžitou suspensí, že ihned podá zprávu do Prahy, aby byl suspendován. Pak řekl, že se vyhození školy díť nesmí, že by starostu potrestal. Krátce pak po tomto slibu bylo řídicímu učitelu náhle sděleno, že škola je vyházena na dvoře, aby si to přišel uklidit. Tím vyučování tam přerušeno. V místnosti té umístěna škola německá. Později Němci chovali se pasivně. Některé dívky německé školy chodily ozdobeny velkoněmeckými fábory /Bártovy/. Ale po převratu tentýž otec byl první, který si německou firmu sundal, a dal pouze českou v českých barvách, nyní má česko-německou.

12. strana

Převrat. Na základě důvěrných zpráv tušen byl již od května 1918. Na den sv. Václava sloužena mše za „blaho českého národa“, po níž na zakročení řídicího učitele poprvé, co chrám stojí, zazpívána píseň Kde domov můj. Tu bylo radosti!, venku vyptávání. Potom již každou neděli zpíváno. Zprávu o převratu dne 28. října přinesla z Č. Budějovic schválně ze školy tamní (lycea) dcera řídicího učitele v poledne; ihned zaválal na české škole

červenobílý prapor a radostná zvěst sdělována dál. Pak vraceli se lidé dělníci z práce, a to za zpěvu. Každý radostně zpíval Kde domov můj., Hej Slované, Slovan jsem. I lidé ze smíšených rodin zpívali a se radovali. Rovněž i děti některé z něm. školy zpívaly. Voláno na sebe: „Na zdar“. Prapory české zaválaly. Dlouho do noci po několik dní bylo z chaloupek slyšeti zpěv. Němci byli zamlklí, ostýchaví, ale chovali se pasivně; brzy se přizpůsobili.

13. Strana

Štvanice mezi Čechy. Za to mezi Čechy nastaly štvanice; utvořeny organisace socialistické obě, pak národně demokratická, kterou však rozbil uč. Balák a JSkřičný. Socialisté neviděli nepřitele Němce, nýbrž řídicího učitele a to přičiněním A Baláka a FBusty. Při obecních volbách zvítězili socialisté, ostatní strana zůstala v menšině. 11 proti 4. Místní školní rada nyní byla úplně česká, socialistická. Tato v prvním zasedání 3. srpna 1919 „suspendovala“, mimo jiná příkoří, což ani Němci nedělali, českého řídicího učitele z návodu 3 učitelů, nedbalců. Ovšem bezvysledně. Prvním starostou byl Jak. Padrta (soc. dem), ale pro opilství zbaven úřadu; pak byl Josef Bačalka. Po převratu od 18. 12. 1918 do 16. 2. 1919 při návratu legionářů ubytováno v Dobré Vodě ve školách a v hostincích vojsko z Českých Budějovic, čímž přerušeno vyučování. Nyní po převratu přestěhovalo se do DVody hojně obyvatelstva, hlavně Češi, a to z Rakous i Čech různých končin. Též vojenští gázisté následkem bytové nouze se usadili v DVodě. 2 kapitáni. Tím opět sesílána česká škola. Teprve od 1. února 1922 odškoleny SVrbné, škola česká klesla na šestitřídní; od 1. září 1923 odškoleny obec Srubec, čímž klesla česká škola na čtyřtřídní, ta pak restringována spojením na tři třídy, ale vedena co čtyřtřídky. Po převratu Amer. mise vařila ve škole polévky, kakao dětem. Zde obětavě přispíval výše jmenovaný p. Mikeš. Též odbor Národní Jednoty Pošumavské opět počal čile pracovati s dobrým výsledkem. Peníze opatřoval sbírkami, zábavami a dlužno říci, že obyvatelstvo dosti štědře NJP při sbírkách přispívalo. Zvláště podporoval odbor českou školu velmi vydatně (Akc pivovar 200 K ročně).

14. strana

Činnost Němců – Za to německá činnost úplně, již od roku 1912 zanikla; oba spolky, Schulverrein i Böhmerwaldbund vůbec již neexistují, prý vinou něm. řídicího učitele Kaisera, podpory německá škola nyní nemá žádné, stojí pouze vánoční stromček, na nějž konají sbírky. Němci nyní mezi sebou venku mluví česky; němčina se zde nyní skoro neozývá. Teprve r. 1926 utvořili si Němci kroužek u Schopenhauerů, pořádají večírky, divadla. Začínají se opět organizovat. Zvláštní jest, že i Němci na ulici se pozdravují: „Nazdar“. Při sčítání lidu mnozí se hlásili za Čechy. Nynější zastupitelstvo z 15 členů má dva Němce (1 soc. dem., 1 říd. uč. něm. školy) a to na základě kompromisu; volby nekonány, aby ušetřeno bylo štvanic. Smýšlení Němců není až na nepatrnou výjimku republiky nepřátelské; aspoň žádný projev nikdy nebyl slyšen, ale na Rakousko zapomenout nemohou a kojí se nadějí, že opět přijde doba, kdy budou Němci opět pány. Školské poměry: Místní školní rada nyní je pro obě školy pouze jedna, a má nyní z 9 členů 3 Němce a 6 Čechů, 1 německého náhradníka. Německá jest dvoutřídní, počet dětí klesal, od r. 1926 trochu stoupl (na 59). Měla býti pouze jednotřídní, kdyby nebylo nehoráznosti nadřazených školních úřadů. Přiškolené obce Pohůrka a Hlinsko mají rolnické obyvatelstvo většinou německé. Pro toto a zdejší Němce stačí jednotřídky. Po odškolení SVrbného byla tamní pobočka zrušena, zřízení samostatné německé školy zamítnuto pro nedostatek dětí – r. 1924 pouze 27.

15. strana

Potom na počátku šk. roku 1923/24 přiškoleny dívky ze SVrbného do německé školy zdejší, v níž měla býti jedna třída zrušena, nařizeno přes obranu místní šk. rady, že do německé školy přijaty býti musí (27 dítek) ježto tato škola je mateřskou školou něm. dítek suchovrbských a vysloveno v nařízení tom, že obec SVrbné není povinna na vydržování tím rozšířeně něm. školy ničím přispívati, protože dívky ty do německé školy dobrovodské ze Suchého Vrbného pouze docházejí. Následkem toho musí DVoda svým nákladem vydržovati zbytečnou jednu třídu (dvoutřídku místo jednotřídky) pro cizí dívky! Podán rekurs, ten nevyřízen, an obec SVrbné, ač nemusí, sama dobrovolně přispívá na vydržování té třídy – za každé dítě 100 K. - ovšem – do odvolání. Ujednání protokolárně podepsáno u okr. šk. výboru. Také německý říd. učitel dostával a dostává za nepovinný předmět jako přespočetné hodiny ročně 600 K, český 300 K, ač vyučují za stejných poměrů; že prá říd. uč. nemá míti přespočetné hodiny, jen v nejnútnejších případech. Tedy pro německého neplatí předpisy, které platí pro českého. Tomu se říká autonomie německého školství. Jak by to vypadalo, kdyby té autonomie dosáhli zákonem! Je to jako před léty, kdy německé industriálky braly dvakrát tolik platu za menší počet hodin, než české za víc hodin. Zdá se toto o německé škole víře nepodobné, ale bohužel, je to pravdivé!

16. strana

Jak již sděleno, je česká škola sice na papíře čtyřtřídní, ale má jen třídy tři. Dnešního dne má 53 hochů, 71 dívek = 124 dítek. (následkem poválečných poměrů. I. třída má letos 37 dítek, tak že jest naděje na sesílení školy). Oběma školám jest na závalu, že dívky od 5. šk. roku odcházejí na měšťanku do ČBudějovic. Nyní jsou zde tyto spolky. Organisace sociálně demokratická, která v listopadu založila dělnickou tělocvičnou jednotu – hlavně školní dívky, organisace českých socialistů (vedoucí F. Busta). Org. Lidové strany, org. Domova, Živnostenská strana, Národní demokracie nyní slabá. „Sokol“ cvičí ve škole (zal. 1922). Okrašlovací spolek utrakvistický s českou řečí – podporovatel Reiterer. Československá církev. Kampelička a NJP, vodní družstvo, elektr. družstvo a od 1. 1. 1927 Hasiči. Bohoslužby katolické dříve před převratem byly střídavě české a německé; nyní jsou německé jednou za

měsíc a to pouze „ranní“ a předpolední požehnání. Mimo to postaven zde Husův pomník, pomník padlým ve válce; legionáři byli zdejší. Obecní knihovna, kterou daroval odbor NJP obci. Němci nemají spolku žádného. Národní činnost a společenský život otráven politikou a stranictvím. Podniků průmyslových zde není. Pěknou zahradu má zde Fr. Reiterer, majitel Moldavie z Č. Budějovic. Ten navštěvuje s německým řídícím učitelem českou společnost, v práci má zde Němce a též něco málo Čechů, celkem asi 8 lidí celoročně. Z českých pracovníků a podporovatelů jsou: V. Hampl, Jan Mikeš, F. Penc, Matěj Ciml, Fr. Čtvrtník, Matěj Borovka, F. Busta (politické), podporovatel V. Ryneš obchodník, p rotmistr F. Panták (Němec), člen výboru NJP. Němečtí činovníci žádný.

17. Činnost NJP utvořením osvětové komise (předseda Busta a Sokoli) omezena hlavně na podporování české školy pořádáním vánočních nadílek atd. Podpory kromě od čes akc. pivovaru 200 K nedostává odnikud, pracuje vlastní silou a v cifrách vykazuje se činnost takto:

Od roku 1920 do r 1926 inkl. věnováno:

Na vánoční nadílky	6 370 Kč
Na polévky	1 483 Kč
dítkám na šk. výlety	1 086
na učební pomůcky škole	1 849
knihy dítkám	2 749
Sokolům na tělocvičné nářadí	500
Knihovna	640
Hospodářské věci	150
menšinám	34
školu do Francie	50
<u>Husův pomník</u>	<u>50</u>
	14.961 K.

Václav Macháček